

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת ויצא

תורת

צדיק באמונתו יחיה:

בראשית פרק כז (י) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ זֹרְנָה:
שאלות:

א { והקשו המפרשים מדוע התורה כופלת הלשון ויצא וילך הרי אם וילך חרנה ממילא הוא?
 ב { מדוע פרשה זו סתומה לגמרי שאין בה שום הפסק לא פרשה פתוחה ולא פרשה סתומה?

תירוץ רש"י והאלשיך:

וכבר רש"י הקשה קושיה הראשונה ותירץ על כך שנכתב ויצא ללמדנו שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה. **והאלשיך תירץ** שיש שני יציאות יציאה ראשונה מבאר שבע ומשם הלך ונטמן בבית מדרש של שם ועבר י"ד שנה שלא ימצא אותו עשיו, ואח"כ יצר שוב חרן ולכן הודגשו שני החלקים.

תירוץ המגיד מדובנא ובעל בית הלוי:

שבדרך כלל אצל בני אדם ישנם שני סוגי הליכות יש שהולך לברוח מהמקום שהוא נמצא ולכן עיקר הליכות באה לידי ביטוי ביציאתו מהמקום, ויש שהולך למקום אחר לצורך השגת מטרה מסויימת במקום שהוא ואצלו עיקר ההליכה באה לידי ביטוי בהליכה למקום השני, אולם אצל יעקב אבינו היו שני המטרות ביחד מטרה ראשונה מצוות אמו לברוח מעשיו שלא יהרגו, ומטרה שניה מצוות אביו ללכת לחרן לשאת אשה ולכן נכתב בתורה גם המקום שיצא וגם המקום שהלך בהיות והן שני מטרות.

חשיבת האדם שהוא מתכנן את החיים:

והנה נקדים ונאמר כי תפיסת האדם שהוא מנהל את מהלכי חייו כך שהוא מתכנן את צעדיו בכל יום ויש תוכניות מגירה מה הוא חושב לעשות ולאן הוא רוצה ללכת, מה גם שכל אדם הוא בעל הבחירה ויכול לתכנן את מסעותיו, ולכן האדם מתייחס לכל התוכניות שלו לפי המטרה שלשמה הוא הולך ומתכנן להשיג, וממילא כאשר הצליח והשיג את המטרה הוא מבין שהצליח בתוכניתו, ולהיפך כל שהחטיא את המטרה הרי שהפסיד ולא הצליח וכל הליכתו ונסיעתו היית למותר וחבל על בזבוז הזמן שנגרם לו מהדבר, אך התורה בפרשתנו מלמדת אותנו אחרת כי לא מחשבותי כמו מחשבותיכם אלא שהקב"ה הוא שמתכנן לאדם את החיים בהיות ורק הוא יודע את תכליתו של כל אדם בעולמו, ובכדי להוציא מהכוח אל הפועל הקב"ה מזמן לאדם תוכניות שבגללם תתממש התכנית והמטרה האמיתית שיש בכל צעדיו של האדם, ולזאת בכל בוקר אנו מברכים בשם ומלכות המכין מצעדי גבר ואם אין לו תכנית מהשמים הרי זה ברכה לבטלה, ולכן אשרי המאמין שיש מנהיג לבירה וכל הלכי החיים של האדם מתוכננים מלמעלה ואין שם טעויות בתכנית ורק האדם טועה בראייתו על העולם.

תירוץ אחר שעצם הליכת האדם היא מטרה:

ונראה בכדי ליישב את השאלות בפרשתנו נלע"ד מלבד תירוצים הנ"ל אפשר להוסיף בהקדם **דברי הבא"ח על הגמרא בברכות דף ג ע"א** במעשה של רבי יוסי שאמר פעם הייתי מהלך בדרך וכו' ונכנסתי מפני עוברי דרכים, והקשה הבא"ח בן יהוידע מדוע פעם כתוב הולך בדרך ופעם כתוב עוברי דרכים ולא הולכי דרכים? ומפרש שיש שני סוגי בני אדם יש המאמין שכל צעדיו בהשגחה פרטית והן לצורך תיקון נשמתו ולטובתו וממילא אין המטרה אשר בגללה הולך לעיר אחרת עיקר אלא היא סיבה לעיקר שהיא עצם הליכתו בכל אורך הדרך, אולם יש בני אדם שחושבים שהעיקר תלוי במטרה אשר משיג בעיר שהוא נוסע בגללה וממילא אין שום מטרה בעצם הדרך רק בתכלית שלשמה הוא הולך ולכן אדם כזה נקרא בשם עובר דרך ולא הולך כי הדרך היא רק מעבר בלבד ולא מטרה, ולזאת אמר רבי יוסי אני הייתי מהלך בדרך כי אני מאמין שכל הדרך מטרה ותכלית וממילא מבין שכל עכבה לטובה, אולם נכנסתי לחורבה להתפלל כי חששתי מעוברי דרכים שאינם מאמינים שהדרך היא מטרה וממילא הם רק עוברי דרכים וכאשר האדם אינו מאמין הרי זה בא לידי ביטוי שאין לו סבלנות בדרך וכאשר אני יעמוד להתפלל יפריעו לי להתפלל, ובוהן מובן למה נכתב ויצא וגם וילך כי אצל יעקב שמאמין שכל הדרך היא מטרה ותכלית ולכן יש לו ענין ביציאה ואף בכל הליכתו שהיא ג"כ מטרה לעצמה מלבד ההליכה לחרן למטרת נישואין. וזה כונת הברכה שאנו מברכים בכל בוקר המכין מצעדי גבר שיש השגחה פרטית על כל צעד וזה נלמד מדכתיב ויצא וילך.

הטעם שכל הפרשה סתומה והוא הוויז של חיי האדם:

וזהו גם ענין פרשת ויצא אשר **כתב בעל הטורים** שפרשה זו שונה משאר פ' התורה והיא כולה סתומה ללא שום פרשה לא פתוחה ולא סתומה, ובאמת סתימתה מתחיל מפ' תולדות תחילת ענין ברכת יצחק ועד סיום השלום עם עשו בפי וישלח. **וראיתי בלקח טוב בשם הגר"ח שמולביץ זצ"ל** לבאר שכונת התורה בזה להורות

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

שכל הדבר הזה הוא מעשה אחד שאין להפסיק בו כדי שהאדם יבין קשר המאורעות. עיי"ש. ומעשה אבות
סימן לבנים שלכל אדם ואדם יש וויז מהשמים שמכוון את צעדיו הליכותיו ומעשיו במשך כל ימי חייו עד
 שהכל מדוקדק לפרטי פרטים ולא שייך שזה היה בטעות או במקרה הדבר אירע אלא יש תוכנית מושלמת
 לכל אדם ואדם בעולם, וגם הכל לטובתו של האדם רק שלא תמיד רואה את הסוף וכשרואים חצי תמונה
 ודאי שהדבר מטעה את האדם, אולם צדיק באמונתו יחיה וכל החי באמונה שהכל מתוכנן מאת השם
 ומאמין שהכל לטובה, כאשר מסופר על העני שארבו לו והכינו לו בור ובדרכו נזכר ששכח דבר בביתו וחזר
 ועל ידי זה ניצל מנפילה בבור, הרי שזה לא שטעה או שכח אלא זה תכנון של הקב"ה לטובתו, ובוזה פירשו
 הפסוק הללו כל גויים כי גבר עלינו חסדו כי רק הגויים אשר תיכננו רע על ישראל רואים איך הקב"ה מציל
 אותנו מהם. וכאשר נתבונן בפרשתנו הרי סיפור זה אך במשך כעשרים וחמש שנה אשר בו היו דברים
 רבים א. ברכת יעקב. ב. ואח"כ יציאת יעקב והליכתו לחרן. ג. השוד של אליפז בדרכו, ד. הליכתו לביהמ"ד
 י"ד שנה, ה. זיווגו עם לאה ורחל, ו. רמאות לבן בפרנסתו, ז. בריחת יעקב ללבן ופגישתו, ח. פגישת עשו עם
 יעקב. והכל מתוכנן מהקב"ה, כך לכל אדם עובר עליו היסטוריה שלמה ואינו יודע מה הקשר בין הדברים.
 אולם התורה באה ללמד שחיי של האדם כשרשרת אשר חוליה קשורה עם חברתה ולמרות המרחק בין
 חוליה לחוליה הכל מצטרף לשרשרת אחת, ולכן על האדם לחזק עצמו באמונה וביטחון בשם וידע שהכל
 נעשה במכוון ולא סתם במקרה, כאשר היום בעה"ר כל התקשורת והעיתונות מלאים אך מפרשניות על כל
 מקרה שקורה בעולם בהסברים שונים ומשונים ובוזה מוצאים מרגוע לנפשם, אוי לעיניים שכך רואות
 ואוזנים שכך שומעות, הרי בזה עוקרים את יסוד האומה כולה כאשר נאמר בחז"ל בא חבקוק והעמידן על
 אחת שהיא האמונה ובלעדי זה מתפוררת האומה כולה, ומתוך שאנו כל הזמן שומעים בכיוון זה הרי כבר
 הפך להרגל שאדם שח"ו התגלה אצלו איזה מחלה מתחילים בפרשנות כיצד השתלשל הענין וכו' או אם
 נפטר עיי" תאונת דרכים ישר מתחילים השאלות איך קרה מדוע לא נזהר וכו'. וכולם שוכחים את הנהגת
 הקב"ה שהכל מכוון מאיתו יתברך עד לפרטי פרטים והכל נגזר מלמעלה עד אשר אמרו חז"ל אין אדם נוקף
 אצבעו מלמטה אלא אי"כ נגזר עליו מלמעלה, והביאור שאפילו אדם שלא נזהר בהזת ידו וקיבל מכה קטנה
 באצבע זו גזירה מהשמים. ואין פירושו של דבר בגלל שהאדם רשע ולא זהיר. אלא הכריזו בשמים שכת
 פלוני יזיז ידו ויקבל מכה קטנה, ומזה ילמד האדם לכל יסורים גדולים יותר וכדו' שהכל בהשגחה עליונה
 לטובת הכלל והפרט, ולכן גם בזמנינו אשר רואים מצב של התקוממות הגויים אינו כפי תפיסת המון העם
 מחוסר הנהגה נכונה של הארץ וכדו' מפרשניות שונות אלא זהו מסימני הגאולה הקרובה אשר רבים הצרות
 לעם ישראל בכדי שנשוב מדרכנו הרעה ועיי"ז נזכה לגאולה.

מעשה שהיה עם ד"ר ברנהארד:

הובא בספר מסוד שיח חסידים בפרק ראשון מעשה מופלא שהיה **הצדיק רבי חיים דוד מפיטרקוב זצ"ל**
 מפולין והוא המכונה בעבר **ד"ר ברנהארד** בתחילת דרכו היה מתבולל ונחשב לאחד מגדולי הרופאים במזרח
 אירופה, והנה פעם הוזמן ביום כיפור למיטתו של רוזן פולני שהיה גוסס, כמובן רכב על סוסו והלך אולם
 כאשר הגיע לשם הודיעו לו שכבר מת, ושאל את עצמו האם לחינם באתי ביום כיפור לכאן, ולכן החליט
 לחזור בדרכו דרך העיר ללוב, כאשר ראו אותו תיכף הזמינו אותו לבדוק את כלתו של **האדמו"ר רבי דוד**
מללוב זצ"ל שהיית במצב סכנה, כמובן שהלך וטיפל בה ובי"ה הצליח להציל את מצבה והאדמו"ר כאשר
 ראה כך בירכו שבזכות המצוה הזו ימחלו לו כל העבירות שעשה עד עכשיו, ובנתיים ישב איתו האדמו"ר
 ודיבר על ליבו וסיים באמירה לבבית דוד חיים אילו היית חוזר בתשובה אין לך מושג איזה נחת רוח היית
 עושה לאביך שבשמים, הדבר נגע לליבו וחזר בתשובה. וכך גם אצלו הוא חשב שהלך לרפאות את הרוזן וכיון
 שמת הלך בחינם אולם אינו כן שבאותה הליכה גילה את עולמו.

שאל מחפש האתונות:

ולאחר מכן סיפר ואמר מהדברים שדיבר איתו האדמו"ר מללוב באותו מעמד שהביא את הסיפור על שאול
 שהלך בליווי עבדו לחפש את האתונות, כאשר מסופר שמואל א פרק ט (א) וַיְהִי־אִישׁ מִבְּנֵי־מִן וְשְׁמוֹ קִישׁ
 בְּרֵאשִׁיטָאֵל בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר בְּרֵאֲרֹר
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשְׁכֻּמוֹ וְמוֹעֵלָה גְבֵהַּ מִכָּל־הָעָם: (ג) וַתֵּאבְדֶּנָּה הָאֲתוֹנוֹת לְקִישׁ אֲבִי שְׁאֹל וַיֹּאמֶר קִישׁ
 אֶל־שְׁאֹל בְּנֹו קְחָנָא אֲתָדָּ אֲתֵאֲתִיד מִהֲנַעְרִים וְקוּם לָדָּ בְּקִישׁ אֲתֵהֲאֲתִנֶּת: (ד) וַיַּעֲבֹר בְּהֵרֵאֲפְרַיִם וַיַּעֲבֹר
 בְּאֲרָץ־שֶׁלְשָׁה וְלֹא מָצָאוּ וַיַּעֲבְרוּ בְּאֲרָץ־שֶׁעֲלִים וְאִין וַיַּעֲבֹר בְּאֲרָץ־יִמִּינִי וְלֹא מָצָאוּ: (ה) הִמָּה בָּאוּ בְּאֲרָץ צוּף
 וְשְׁאֹל אָמַר לְנַעֲרָו אֲשֶׁר־עִמּוֹ לָכֵה וְנִשְׁוֹבָה פְּרִיחֶדֶל אֲבִי מִן־הָאֲתוֹנוֹת וְדָאָג לָנוּ: (ו) וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה־נָא אִישׁ־אֶל־הֵים
 בְּעִיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְפָּד כָּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר בּוֹא יְבֹא עִתָּהּ לָכֵה שֵׁם אוֹלִי יִגִּיד לָנוּ אֲתֵדְרַכְנוּ אֲשֶׁר־הִלְכְנוּ עִלָּיהּ:
(טו) וַיִּקְוֶה גַלְהָ אֲתֵאֲזוֹן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לַפְּנֵי בּוֹא־שְׁאֹל לֵאמֹר: (טז) כָּעֵתָּל מָחָר אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ אִישׁ מְאָרָץ
בְּנִימָן וּמִשְׁחָתוֹ לְנִגִּיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִל אֶת־עַמִּי כִּי בָּהָה צִעֲקוּתוֹ אֵלַי:

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

(יז) וְשִׁמוּאֵל רָאָה אֶת־שָׂאוֹל וַיִּקְנֹק עֲנָהוּ הִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה יַעֲצֵר בְּעַמִּי: (יט) וַיַּעַן שְׁמוּאֵל אֶת־שָׂאוֹל וַיֹּאמֶר אֲנִכִּי הָרָאָה עָלַי לְפָנַי הַבְּמִה וְאֶכְלֶתֶם עִמִּי הַיּוֹם וְשַׁלַּחְתִּיךָ בַּבֶּקֶר וְכָל אֲשֶׁר בְּלִבְבְּךָ אֲגִיד לְךָ: (כ) וּלְאַתְנָתוֹת הָאֲבֹדוֹת לְךָ הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אֲלֵתֶשֶׁם אֶת־לִבְבְּךָ לָהֶם כִּי נִמְצְאוּ וְלִמִּי כָּל־חַמְדַּת יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לְךָ וְלָכֵל בֵּית אָבִיךָ: **והקשה האדמו"ר** מדוע כתוב שהם ישאלו את שמואל הנביא אולי יגיד לנו את דרכנו **אֲשֶׁר־הִלְכְנוּ עִלֵּיךָ**: ולא דיברו על העתיד על הדרך אשר נלך? והשיב על כך שהדבר בא ללמדנו שאדם חושב שהליכתו לחפש האתונות אם מצאן השיג את המטרה ואם לא מצא הרי התברר שהלך בחינם, אולם אין הדבר כן אלא כל צעדיו של האדם יש להם מטרה ותכלית, וכאשר מפורש בהמשך שלמרות שנאבדו האתונות והם הלכו לחפש האתונות אך זו רק סיבה למטרה של אותה הליכה שהרי הקב"ה אומר לשמואל **(טו) וַיִּקְנֹק גַּלְהָ אֶת־אֵזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לְפָנָי בּוֹא־שָׂאוֹל לֵאמֹר: (טז) כַּעֲתָא מַחֵר אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ בְּנֵינִי וּמִשְׁחָתוֹ לְנִגִּיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְכוּ'**, זאת אומרת הקב"ה מגלה שלא מחשבתי כמחשבותיכם אלא אתם חשבתם ללכת לחפש האתונות ולא השגתם את המטרה אך התכנית של הקב"ה היא להביאו לשמואל בכדי להמליכו נמצא שלא הלכתם בחינם אלא כל מה שקרא הוא לצורך להמליך את שאול, וכך גם אצל כל אדם כל הליכה והליכה היא מטרה בפני עצמה גם אם אינו מבין תכליתה.

משל הבעש"ט בנידון:

הצדיק רבי וולויל"ה מזיטומיר זי"ע בעל אור המאיר הזכיר באותו ענין משל ודוגמא משמו של **הבעש"ט**. משל לאנשים הנוסעים מאות ואלפי פרסאות למרחקים בכדי לעשות סחורה, ולא מחשבתי יתייש מחשבתיים, הם סבורים לנדוד למקומות הללו כדי להרבות כסף וזהב, אך הקב"ה חושב אחרת שבעצם הובא האיש אל המקום רק כדי לשתות שם מים מלוא לוגמיו בברכה שהכל דהיינו לצורך תיקונים והעלאת ניצוצות של קדושה, **יתר על כן** פעמים שמיטלטל האדם טלטלת גבר לא לתיקון עצמו והשלמת צורתו אלא לתיקון עוזריו ומשמשי, חושב לו האיש כי הוא נוסע בלוי משמשו למען אשר יקל הלה מעליו את טלטול הדרך, אולם לא כן מחשבת הבורא אלא משום שמשמש זה זקוק לתיקון דוקא במקום פלוני או נחוץ שישתה שם קיתון של מים ויאכל ככר לחם ואין לאותו משמש כסף להוצאות הנסיעה מה עושה הקב"ה מזמן נסיעה לאדוניו והוא האדון נוסע כאילו לצורך עניניו מבלי שידע כלל כי הקב"ה חפץ דוקא בנסיעת משמשו לאותו מקום לא בנסיעתו שלו ורק משום כך עלה בדעתו לנסוע שמה. **וכבר היה מעשה ברבי משה אברהם ז"ל מברנוביטש אביו של הנתבות שלום** שהתפרנס למחייתו כשמאי של יערות ונקרא באחד הימים להעריך שווי של יער פלוני במרחקים, לצורך זה עשה דרך ארוכה מאד בשבילי פולין ורוסיה, ויהי בבואו אל האתר המיועד נכח לדעת שכולו מכוסה עתה ערימות גבוהים של פתיתי שלג ואין שום אפשרות להיכנס עכשיו בתוך היער כדי להתבונן בטיבו כפי שנדרש לצורך השמאות, מיד אמר לנפשו פשיטא לא לחנם שלחני קודשא בריך הוא לכאן בודאי מוטל עלי לפעול מה במקום הזה לעשות, ומכיון שלא נראה באופק שום דבר לעשיה מעשית חיפש דבר שאפשר לברך עליו שהכל נהיה בדברו ואחרי הברכה הביאו בפיו וחזר על עקבותיו ללא שהיות.

מוסר השכל:

הראת לדעת שצדיק באמונתו יחיה כי כל חייו של האדם הן מקשה אחת ופרשה סתומה מתחילתו ועד סופו והכל מתוכנן מאת השי"ת לכל אדם ואדם לפי תכליתו ולכן ממציאים לאדם מהשמים סיבות שונות בכדי להובילו לכל מיני מקומות והכל למטרה אחרת רוחנית שהשם יתברך מתכנן כמו שמבואר בשמואל על הליכת שאול לחפש האתונות במטרה להביאו לשמואל שימליך אותו, וכך כל המאמין שיש וויז מהשמים שמכוון ומדריך את האדם בכל צעדיו בחיים והכל לטובתו, וגם בזמנים שהדבר נראה הפוך בהיות ואנחנו רואים רק חצי תמונה ולא תמונה שלימה, וכמ"ש הפסוק בתהלים פרק יט **מִשְׁפָּטֵי־קִנְיָן אָמַת צָדְקוֹ יַחֲדוּ:** וביארו בו כאשר רואים הכל יחדיו רק אז מבינים שמשפטי השם צדקו אבל כשרואים חצי אין מבינים וטועים בהנהגתו יתברך, יעזור השי"ת שנזכה כל צעדנו יהיו לעשות רצונו יתברך וכמ"ש דוד המלך בתהלים פרק קיט (נט) **חֲשַׁבְתִּי דַרְכֵי וְאֶשְׁיבָה רַגְלִי אֶל־עֲדֹתֶיךָ:** אמן ואמן.

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא